

ГЕОМЕТРИЧНІ МЕТОДИ МОДЕЛЮВАННЯ ПОВЕРХОНЬ ЛІТАКА

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізитивна навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Третій (освітньо-науковий)</i>
Галузь знань	<i>13 Механічна інженерія</i>
Спеціальність	<i>131 Прикладна механіка</i>
Освітня програма	<i>Прикладна механіка</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)/вечірня</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>5 кредитів</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Екзамен</i>
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: <i>доктор технічних наук, професор, Ванін В.В., к. 420-7 / тел. (044)-204-82-51 / e-mail: vaninvladimir30@gmail.com</i>
Розміщення курсу	https://www.sikorsky-distance.org/moodle

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

У галузі літакобудування формоутворення складних поверхонь має фундаментальне значення для забезпечення високої якості виробів. Це стосується не тільки аеродинамічних характеристик, а й міцності, конструкції, технологічних процесів виготовлення та експлуатації зазначених літальних апаратів. Увесь життєвий цикл авіаційної продукції пов'язаний із визначенням потрібних оптимальних геометричних параметрів (проекування), їх практичною реалізацією (виробництво) та підтриманням у належному стані (експлуатація). Саме через формоутворення забезпечується зв'язок між проектуванням та виробництвом.

Мета дисципліни полягає в набутті аспірантами ґрунтовних знань із геометричного моделювання поверхонь літака.

Предмет дисципліни становлять геометричні методи, способи, прийоми, алгоритми та методики формоутворення поверхонь літака.

Результатом навчання є знання та вміння, що дозволяють аспірантам успішно виконувати побудову складних технічних об'єктів у середовищі сучасних CAD/CAM/CAE/PDM-систем.

Дисципліна відноситься до циклу професійної підготовки.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для успішного засвоєння даної дисципліни аспіранту необхідно мати належні компетентності, знання, уміння й навички з таких предметів бакалаврського та

магістерського рівня освіти як: вища математика; лінійна алгебра і аналітична геометрія; інженерна та комп'ютерна графіка; інформатика; основи конструкції літальних апаратів; процеси складання, вузлів, агрегатів та виробів; програмування оброблення на верстатах з ЧПК; системи автоматизованого проектування технологічних процесів; процеси і технології формоутворення; комп'ютерне моделювання технологічних процесів; спеціальні методи складання авіаційних вузлів; технології виготовлення літальних апаратів.

На результатах навчання з даної дисципліни базуються такі предмети як: методи проектування і розрахунку машин і конструкцій; надійність машин і конструкцій; динаміка машин та процеси управління.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ до геометричного моделювання поверхонь літака.

Тема 2. Методи побудови криволінійних обводів літака.

Тема 3. Методи формоутворення поверхонь літака.

Тема 4. Комплексні інтегровані геометричні моделі поверхонь літака.

Тема 5. Застосування моделей поверхонь літака в сучасних CAD/CAM/CAE/PDM-системах.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Література:

1. Роджерс Д., Адамс Дж. Математические основы машинной графики. М.: Мир, 2001. 604 с.
2. Шикин А.В., Боресков А.В. Компьютерная графика. Полигональные модели. М.: Диалог-МИФИ, 2001. 464 с.
3. Никулин Е.А. Компьютерная геометрия и алгоритмы машинной графики. СПб.: БХВ-Петербург, 2003. 560 с.
4. Ли К. Основы САПР (CAD/CAM/CAE). СПб.: Питер, 2004. 580 с.
5. Marsh D. Applied Geometry for Computer Graphics and CAD. London: Springer-Verlag, 2005. 350 p.
6. Херн Д., Бейкер М. Компьютерная графика и стандарт OpenGL. М.: Издательский дом "Вильямс", 2005. 1168 с.
7. Голованов Н.Н. Геометрическое моделирование. Москва: Академия, 2011. 272 с.
8. Никулин Е.А. Компьютерная графика. Модели и алгоритмы. СПб.: Лань, 2018. 708 с.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни(освітнього компонента)

Тема	Зміст	Лекції	Практичні / Семінарські
Тема 1. Вступ до геометричного моделювання поверхонь літака	Застосування системного підходу при розроблянні авіаційної техніки. Базовий інтегруючий характер її геометричних параметрів і характеристик для інших дисциплін (аеродинаміки, міцності, конструкції, технології виробництва, експлуатації, економіки і т. д.). Загальні вимоги до якості формоутворення в авіаційній галузі.	6	-
Тема 2. Методи моделювання криволінійних обводів літака	Сучасні математичні методи моделювання криволінійних обводів літака. Класифікація ліній. Типи рівнянь. Конічні перерізи. Ермітові криві. Криві	16	-

	<p>Безьє. В-сплайни. Неоднорідні раціональні В-сплайни.</p> <p>Обчислення диференціальних та інтегральних характеристик кривих.</p> <p>Побудова складених обводів належної гладкості. Інтерполяція та апроксимація.</p> <p>Перетин кривих.</p>		
<p>Тема 3. Методи формоутворення поверхонь літака</p>	<p>Сучасні математичні методи моделювання криволінійних поверхонь літака.</p> <p>Класифікація поверхонь. Поверхні паралельного перенесення, обертання, зсуву та згину. Типи рівнянь.</p> <p>Поверхні Кунса. Білінійні та бікубічні поверхні. Поверхні Безьє. В-сплайн поверхні. Неоднорідні раціональні В-сплайн поверхні.</p> <p>Обчислення диференціальних та інтегральних характеристик поверхонь.</p> <p>Побудова складених поверхонь належної гладкості. Інтерполяція та апроксимація.</p> <p>Перетин поверхонь.</p>	20	-
<p>Тема 4 . Комплексні інтегровані геометричні моделі поверхонь літака</p>	<p>Геометричні моделі як об'єктивна основа комплексного врахування суперечливих вимог різних дисциплін (аеродинаміки, міцності, технології виготовлення, експлуатації тощо) у життєвому циклі літака.</p>	6	-
<p>Тема 5. Застосування моделей поверхонь літака в сучасних CAD/CAM/CAE/PDM-системах</p>	<p>Роль засобів геометричного моделювання в CAD/CAM/CAE/PDM-системах.</p> <p>Комп'ютерні комплексні інтегровані геометричні моделі як засіб структурно-параметричної оптимізації різноманітних авіаційних виробів.</p>	6	-
<p>Екзамен</p>			

6. Самостійна робота студента/аспіранта

Самостійна робота передбачена за темами:

Тема 1. Вступ до геометричного моделювання поверхонь літака.

Тема 2. Методи моделювання криволінійних обводів літака.

Тема 3. Методи формоутворення поверхонь літака

Тема 5. Застосування моделей поверхонь літака в сучасних CAD/CAM/CAE/PDM-системах.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10 балів). Перескладання іспиту відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагиату та допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є рекомендованим, за яке не нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбутись в *on-line* режимі за погодженням із керівником курсу.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: експрес-опитування, опитування за темою заняття, МКР, тест тощо.

Календарний контроль: провадиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестровий контроль: екзамен.

Умови допуску до семестрового контролю: семестровий рейтинг більше 63 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

- можливість зарахування сертифікатів проходження дистанційних чи онлайн курсів за відповідною тематикою;
- можливість зарахування статей, виданих за кордоном.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Склав доктор технічних наук, професор

Володимир ВАНІН

Ухвалено кафедрою нарисної геометрії, інженерної та комп'ютерної графіки
(протокол № 10 від 12.01.2021)

Погоджено Механіко-машинобудівного інституту (протокол № 7 від 19.02.2021)